

"...

II- İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin başvuru kararında özetle, davacının Türk İdareciler Vakfına üye olmak için yaptığı başvurunun reddine ilişkin Genel Kurul Kararı'nın Mahkemelerince iptal edildiği, ancak Yargıtay'ca, 4721 sayılı Yasa'nın 101. maddesinin "Vakıflarda üyelik olmaz" biçimindeki üçüncü fıkrası uyarınca anılan kararın bozulduğu, bozma kararına uyularak yapılan yargılama sırasında davacının bu fıkranın Anayasa'ya aykırılığı yönündeki iddiasının ciddi görüldüğü, Ülkemizde yeni vakıfların 1967 tarihli 903 sayılı Kanun'a göre kurulmaya başlandığı, bu vakıfların hemen tamamında vakıf üyeliği bulunduğu, bu şekilde kurulmuş olan vakıfların varlığını sürdürmesinin, yeni üye kayıtlarının yapılmasına bağlı olduğu, Anayasa'nın 33. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, önceden izin almaksızın dernek kurma, bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahip olduğu ve son fıkrasında, bu madde hükümlerinin vakıflarla ilgili olarak da uygulanacağını belirtildiği, ancak 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 101. maddesinin üçüncü fıkrasının, vakıflara üyelik hakkını kullanılamaz hale getirdiği, vakıf ve dernekler arasında üyelik yönünden varolan eşitliği ortadan kaldırdığı, tek başına vakıf kurma imkanı olmayan, fakat bir vakfa üye olarak topluma ve kamuya maddi yardımda bulunmak veya ismini üye olacağı vakıf içerisinde yaşatmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin bu anayasal hakkını kullanmalarını engellediği, vakıf kurucularının da vakıflarına üye alma istek ve iradelerinin önüne kanunen engel konulduğu, hayatiyetleri yeni üyelerin varlığına bağlı vakıflarda üyeliğin kaldırılmasının, o vakfın tasfiyesi sonucunu doğuracağı, bu durumun, vakıfların hükmi şahsiyetlerinin devamlılığı ilkesiyle bağdaşır bir tarafının bulunmadığı, vakıflarda üye kaydının, vakıf kültürü ve vakıf medeniyetinin daha da güçlü ve kalıcı olmasını sağlayacağı ve vakıfların her geçen gün daha çok önem kazanan gönüllü kuruluşlar arasında yerini almasına yardımcı olacağı, ayrıca anılan fıkranın, 4721 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1.1.2002 tarihinden önce kurulmuş olan vakıflarla, bu tarihten sonra kurulmuş ve kurulacak olan vakıflar arasında imkan ve işleyiş itibarıyla farklılığa sebep olacağı, fıkranın gerekçesinin de vakıflardaki üyeliğin kaldırılmasına mesnet olmayacağı, vakıflara üye olmanın vakıfların işlevini ve anlamını değiştirmeyeceği, belirtilen nedenlerle kuralın, Anayasa'nın 2., 5., 10., 13. ve 33. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

Gaziantep 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin başvuru kararında özetle, davacı Vakfın, vakıf senedinde yapılan tadilatın tescili istemiyle dava açtığı, Mahkemelerince, vakıf senedinin eski ve yeni metinleri Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne gönderilerek bu tadilatın tesciline engel bir durum olup olmadığının sorulduğu, Genel Müdürlüğün, yeni üye alımını içeren kısmın 4721 sayılı Yasa'nın 101. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca metinden çıkarılması gerektiğini belirttiği, yargılama sırasında davacının anılan fıkranın Anayasa'ya aykırılığı yolundaki iddiasının ciddi görüldüğü, Anayasa'nın 33. maddesinde, herkesin, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahip olduğunun, hiç kimsenin bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamayacağının ve maddenin son fıkrasında da, bu madde hükümlerinin vakıflarla ilgili olarak da uygulanacağını belirtildiği, böylece Anayasa'nın 33. maddesinde, derneklerle ilgili yapılan düzenlemenin, vakıflar hakkında da uygulanacak Anayasa hükmü haline geldiği, Anayasa'nın 11. maddesinde de "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." hükmünün yer aldığı, vakıf ve derneklerin 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 2. kısmındaki 47. maddeden itibaren yapılan düzenleme ile tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar olduğu, aynı Kanun'un 47., 56. ve 101. maddelerindeki tariflerde de, belli bir amaca göre örgütlenmiş ve özgülünmüş kişi ve mal toplulukları olan dernek ve vakıfların, kamu menfaatine çalışan, kâr amacı olmayan tüzel kişiler olduğunun açıkça

Esas Sayısı : 2005/14

Karar Sayısı : 2008/92

vurgulandığı, yine aynı Kanun'un 101. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen "sürekli amaç ..."ın devam edebilmesi için vakıf kuruluşuna da üye olunmasının kuruluşun devamı için zorunluluk arzettiği, bu nedenlerle "Vakıflarda üyelik olmaz" biçimindeki kuralın Anayasa'nın 33. maddesine aykırı olduğu ve iptali gerektiği ileri sürülmüştür."